

Oněgin uhrane nenaplněnou láskou

Režisér Mikulášek vsadil na ruskou klasiku: „Puškin je moderní autor, jeho text je velice osobní a má dokonalou formu.“

Ostrava - Nestárnoucí příběh velké nenaplněné lásky Evžen Oněgin z pera klasika světové literatury Alexandra Sergejeviče Puškina ožije dnes večer na jevišti Divadla Petra Bezruče v Ostravě v režii Jana Mikuláška.

Proč si Jan Mikulášek vybral právě Oněgina a čím je mu blízký Puškin? „Díky výuce na základní škole by se do určité doby můj vztah k Puškinovi dal nazvat jako chladným. Když jsem pak mnohem později viděl poprvé Oněgina na divadle, pochopil jsem, jak moderní je Puškin autor a jakou chybou je spojovat si ho jen s érou Sovětského svazu. To si skutečně nezaslouží.“

Znuděný petrohradský dandy Evžen Oněgin opouští ubíjející jednotvárnost velkoměsta a uchýlí se na venkov. Ve venkovském sídle rozehraje nebezpečnou hru s vášní. Lehkomyslně dobývá srdce Tatány a rozpoutá lavinu událostí, na jejichž konci zeje propast osamění.

Divácký potenciál Oněgina podle Mikuláška spočívá především na skvěle vybudovaném příběhu. „Puškin jej koncentroval jen na několik hlavních figur, zaujme dokonalou formou a myšlenkovým záběrem celého díla. Puškin psal Oněgina skoro osm let, proto se do něj promítla i důležitá část jeho pozoruhodného a bolestného života. Ide tedy o text velice osobní, nikoliv vy kalkulovalý,“ zdůrazňuje režisér.

Evžen Oněgin dnes na prknech u „Bezručů“ zaujme klíčové místo, protože je první premiérou v sezoně, která má být dle dramaturgů příznačně Srdcervoucí.

„Když jsme loni společně s Honzou Mikuláškem hledali titul na otevření naší Srdcervoucí sezony, na Oněginovi jsme se shodli jednomyslně. Snad i právě proto, že dramatičtace tohoto románu o nenaplněné lásce se na českých jevištích příliš neobjevuje, a že nás příběh několika zmařených osudů láká i fascinuje.“

ZKOUŠKA. Herci Divadla Petra Bezruče v Ostravě včera naposledy zkoušeli novou hru v režii Jana Mikuláška - Evžen Oněgin. Premiéra bude dnes.

FOTO: MAFÁ - ALEXANDR SATINSKÝ

je. Puškinovo drama cítit je totiž tak současné, až z něj člověku běhá mráz po zádech,“ sděluje dramaturgyně divadla Ilona Smejkalová.

Příběh sice končí nešťastně, ale tvůrci doufají, že jejich inscenace nevyvolá v divácích depresi a beznaděj, ale naopak krásný a něžný smutek. „Veškerá herecká energie je tentokrát nasměrována k emocionálnímu světu a silnému prožitku tak, jak si to bezesporu jeden z nejslavnějších milostných příběhů všech dob zaslouží,“ dodává Smejkalová.

Tvůrci inscenace si vybrali dramatičtaci Jaroslava Janovského v jeho překladu s Milanem Dvořákem. Jan Mikulášek se na Oněginovi kromě režie zároveň podílí na hudbě. Výprava je dílem jeho stálého spolupracovníka Marka Cpina. V hlavních rolích vystoupí Tomáš Dastlík, Tereza Vilišová a Lukáš Melník.

Premiéra začne v 19 hodin.

MARTIN JIROUŠEK

Oněgin a Taťána, naši současníci

Ostravské **Divadlo Petra Bezruče** představilo tentokrát v Praze dvě inscenace. Vedle *should i stay or should i go?* Skutru si diváky podmanil groteskně poetický *Evžen Oněgin* v režii Jana Mikuláška.

JANA MACHALICKÁ

Pomalou třicátník Mikulášek na sebe upozornil již v Brně, kde absolvoval JAMU. Zajímavé byly jeho režie v Polárce či *Krvavá svatba* v Mahenově divadle, po přesunu do Ostravy zaujal například *Crimpovou Story*, *Třemi sestrami* a jevištními převody filmů (*Zběsilost srdce*, *Sladký život*). I vzhledem ke svému mládí nabízí vyhraněnou poetiku, ale občas mívá výkyvy (*Čtyři vraždy stačí*, *drahoušku*). Po šéfování u Bezruče se nyní věnuje hlavně režii.

Hrdinové v „papírovém“ světě

Známe dílo ruského romantismu přenesl Mikulášek na jeviště v Janovského dramaticizaci, kterou ještě upravil (především zkrátil) s použitím nového překladu. Soustředil se na Oněgina a Taťánu, ostatní postavy v jeho pojetí spíš jejich vztah ilustrují a působí omezeně a nesympaticky. Základem inscenace je výrazná výtvarná stylizace. Mikuláškův stálý scénograf Marek Cpin vytvořil bíle vykrytou scénu. Ta působí dojmem křehké papírové vystřižovanky, o kterou stačí zavadit a zborotí se. Jeviště tak svírají bílé omyvatelné stěny, v rohu krb s papírovým ohněm a po stranách krajkovitě rozrůstající se do podoby stromů. Pak ještě oválné průhledné zrcadlo, lampičky a pár sedadel, jejichž pomocí se mění prostředí.

Scénografie pracuje s významy a symboly a také odkazuje k době vzniku románu – zůstává neuchopitelným až snovým prostorem, do něhož báseň o nenaplněné touze a zmaru hladece zapadá. Svou roli plní i kostýmy – dobově ukotvené, ale odskakující si nejen do součas-

Odmítání Oněgina. Dastlík a Vilišová v Mikuláškově inscenaci Foto DPB

nosti, ale i do secese. Ženské hrdinky výtvarník ještě vybavil výhrudně naddimenzovanými parukami.

Mikuláškova režie Oněgina má několik předností – i když pracuje s žánrovou růzností, dokáže udržet čistý tvar s pevnou strukturou, jejímž základem jsou precizně budované situace. V nich i verše znějí přirozeně a živě. Sjednocujícím činitelem je hudba, kterou složil sám režisér. Zpočátku se režie pohybuje na území groteskní jevištní zkratky – znuděný a až nepřijemně dnešně vyhlížející dandy Oněgin coby zmechanizovaná loutka opakuje repliky a provozuje zbytečné činnosti – rajtuje na imaginární kobyle, hraje ping-pong, klábosí. Mikulášek atmosféru bezcílné nudy udržuje s lehkostí a nápaditostí a zároveň jako by se tomuto pocitu, v jehož popisu se vyžívaly literární generace, i vysmíval. Stylizované tragigroteskní roviny se nezřekne, dokáže ji dovést tam, kam je třeba, a přitom stále přichází s novými gagy a ozvláštňeními. Mikuláškovy nápady jsou nevtíravě hravé, jako když nechá Taťánu do salonu přijít s papírovým drakem v návaznosti na matčinu repliku, kterou konstatuje, že dcera vrhla do společnosti jako drak, podobně kouzelné jsou i rytmičné „koncerty“ postav s přibory. Postupně ale z této polohy vyrůstá

psychologicky přesvědčivá studie vztahu Oněgina a Taťány, která graduje do silného emotivního závěru.

Zlomem je soubor Oněgina s Leským, od této chvíle se hlavního hrdiny plíživě zmocňuje beznaděj. Závěrečná scéna Taťanina odmítnutí je v základním pocitu ryze současná a jímavá v pomalém rozfázování, ve vyjádření čehosi nezachytitelného, stavu, který nelze změnit. Tak jako nelze znovu napsat Oněginovo vyznání, které dříve lehce náměsíčná a nyní důrazná, ale vnitřně trpící Taťána důsledně maže z bílých stěn. Scéna je výmluvná hrou očí, pohyby i gesty obou představitelů Tomáše Dastlíka a Terezy Vilišové. Dastlík je pravzvláštní Oněgin. S vyholenou hlavou a nepadnoucím sakem je vzdálený představě romantického idolu, ale v konečném výsledku dobře zapadá do světa stvořeného režii, světa, který se pachtí neznámo za čím.

HODNOCENÍ LN

★★★★☆

**A. S. Puškin:
Evžen Oněgin**

Překlad: J. Janovský a M. Dvořák
Režie a hudba: Jan Mikulášek
Výprava: Marek Cpin
Divadlo Petra Bezruče Ostrava
v Divadle v Celetné 12. a 13. 2.

14. 12. 2008

EX

FILM

HUDBA

DIVADLO

ART

KNIHY

CD

NA TAHU

EURO

KDE JSEM? - HOME - DIVADLO

COKOLIV

KDEKOLIV

KDYKOLIV

HLEDI

KALENDÁŘ

«	DUB 2008							»
31	1	2	3	4	5	6		
7	8	9	10	11	12	13		
14	15	16	17	18	19	20		
21	22	23	24	25	26	27		
28	29	30	1	2	3	4		

REKLAMA

Foto: Tomáš Ruta

NOV

ne
pře
Mo
as
vicvid
fro
Vy
mil
nar
vic

DNE

DNY

JAZ

PAŤ

THE

MUI

PAS

REK

ZITÍ

DNY

JAZ

NAC

THE

FUT

OLL

SWI

MOI

EX :

EVŽEN ONĚGIN

SMĚLÁ UMĚLOST S TENZÍ V SRDCI

V tomto představení je všechno do krajnosti stylizované: scéna oproštěná od barev, vyrobená jakoby z jednoho materiálu a jednoho kusu, jazykem je verš, ten pravidelný, gesta jakoby vypadávají z prvního do druhého a dalšího plánu. Navzdory této umělosti Tereza Vilišová, Tomáš Dastlík a Lukáš Melník, ústřední trojice příběhu, dokáže vytvořit emoce často nevidané. Plamen v krbu je umělý, emocemi tu však hoří, emoce tu křičí, když Oněgin sám sobě tiše spílá. I logo sezóny – rozpolcené hořící srdce – bylo do scény zakomponováno přesně. Předchozí sezónu jsem právě za zběsilou nepokládal, ta srdcervoucí začala srdceryvně i zběsile.

ALEXANDR SERGEJEVIČ PUŠKIN: EVŽEN ONĚGIN

PŘEKLAD: JAROSLAV JANOVSKÝ MILAN DVOŘÁK • DRAMATIZACE: JAROSLAV JANOVSKÝ • REŽIE: JAN MIKULÁNEK • DRAMATURGIE: ILONA SMEJKALOVÁ • VÝPRAVA: MAREK ČPÍN

DIVADLO PETRA BEZRUCĚ • TRIDA 28, ŘÍJNA 120 • OSTRAVA • TEL. 596 618 363 • WWW.BEZRUCI.CZ • PREMIÉRA 5. 10. 2007

Martin Režný
Publicista

BLOUMÁNÍ

DAVID DRÁBEK

Ještě než jsem začal žít rodinu divadlem, býval jsem kavárenským povalečem. Proto jsem pozval radního Milana Richtera na kávu. Přišel opálený, s povědomou blondýnou po boku. Hleděl jsem na ně jako krab na členy Pobřežní hlídky. Uznávám,

Puškinova báseň konečně znovu na scéně

Herecký koncert Oněgina Tomáše Dastlíka a Taťány Terezy Vilišové v Ostravě u Bezručů

Jiří P. Kříž

Velká divadelní role se dá prožít. Slzy v očích herce, u kterého bych něco takového nečekal.

Stalo se na premiéře Puškinova Evžena Oněgina v Divadle Petra Bezruče v Ostravě v případě představitel titulního hrdiny Tomáše Dastlíka.

Největší básnickou skladbu ruského romantismu pokazilo – stejně jako Máj, Babičku nebo Nikolu Šuhaje loupežníka – zařazení do povinné četby.

Já píší vám, co mohu víc...

Maturita z ruštiny byla povinná. Oněgina přivedl na scénu – oproštěn od dehonestujících dobových nánosů – režisér Jan Mikulášek s dramaturgyní Ilonou

Smejkalovou. Zářivě bílá scéna a vstupní kostýmy Marka Čpína s hudbou, kterou si k inscenacím komponuje režisér, evokují salóny carského Ruska první půle devatenáctého století. V nich se nudí Puškin i jeho Oněgin naslouchající tlachům přítele Lenského (Lukáš Melník) o zamilovanosti do Olgy Larinové (Sylvie Krupanská).

K dovršení zauděnosti pozve Lenský Oněgina k Larinovým (Kateřina Krejčí), se stejně prázdným aristokratem Zarjeckým (Jan Vlas). Potká tam Taťanu (Tereza Vilišová). Ještě netuší, že je na začátku osudové proměny.

Oněginův cynismus pokračuje odmítnutím lásky rozdyčtělé Taťany a vyprovokováním souboje s Lenským. Po letech se s Taťanou, provdanou již

Foto PRAVO – Jiří P. Kříž

za Generála (Přemysl Bureš), potká na plesu. Tentokrát Evžena zasáhne blesk citu. Dostává se mu v pozdním prozření lekce horoucího opovržení...

Vilišová a Dastlík na scéně, to je koncert mistrovsky vycizelovaného romantického vztahu. Podivuhodně přítomnělého. Také ostatní, včetně Oněginova komorníka Guillota (Tomáš Krejčí), hrají přesně podle Mikuláškových not.

Evžen Oněgin je další pozoruhodnou inscenací, kterou nevědoucí Praha, Brno, ale i Olomouc ocení bohužel teprve na Ostravu příští rok – a tedy pozdě na udělení některé z výročních cen Alfreda Radoka. Severomoravské inscenace a výkony v nich se proto s Radoky zpravidla míjejí.

← Zleva Lukáš Melník (Lenský), Sylvie Krupanská (Olga), Tomáš Dastlík (Oněgin).

Elektronický archiv deníku PRÁVO spravovaný společností NEWTON Information Technology, s. r. o.
<http://pravo.newtonit.cz>

Datum: 10.10.2007

Autor: Jiří P. Kříž

Zdroj: Právo

Strana: 14

roč. 17, č. 236

Puškinova báseň konečně znovu na scéně

Strhující herecký koncert Oněgina Tomáše Dastlíka a Taťány Terezy Vilišové u Bezručů

Velká divadelní role se dá prožít. Slzy v očích herce, u kterého bych něco takového nečekal.

Stalo se na premiéře Puškinova Evžena Oněgina v Divadle Petra Bezruče v Ostravě v případě představitele titulního hrdiny Tomáše Dastlíka.

Největší básnickou skladbu ruského romantismu pokazilo – stejně jako Máj, Babičku nebo Nikolu Šuhaje loupežníka – zařazení do povinné četby.

Já píši vám, co mohu víc...

Maturita z ruštiny byla povinná. Oněgina přivedl na scénu – oprostěn od dehonestujících dobových nánosů – režisér Jan Mikulášek s dramaturgyní Ilonou Smejkalovou. Zářivě bílá scéna a vstupní kostýmy Marka Cpína s hudbou, kterou si k inscenacím komponuje režisér, evokují salóny carského Ruska první půle devatenáctého století. V nich se nudí Puškin i jeho Oněgin naslouchající tlachům přítele Lenského (Lukáš Melník) o zamilovanosti do Olgy Larinové (Sylvie Krupanská).

K dovršení znučenosti pozve Lenský Oněgina k Larinovým (Kateřina Krejčí), se stejně prázdným aristokratem Zarjckým (Jan Vlas). Potká tam Taťanu (Tereza Vilišová). Ještě netuší, že je na začátku osudové proměny. Oněginův cynismus pokračuje odmítnutím lásky rozdychtěné Taťány a vyprovokováním souboje s Lenským. Po letech se s Taťanou, provdanou již za Generála (Přemysl Bureš), potká na plese. Tentokrát Evžena zasáhne blesk citu. Dostává se mu v pozdním prozření lekce horoucího opovržení...

Vilišová a Dastlík na scéně, to je koncert mistrovsky vycizelovaného romantického vztahu. Podivuhodně zpřítomněného. Také ostatní, včetně Oněginova komorníka Guillota (Tomáš Krejčí), hrají přesně podle Mikuláškových not.

Evžen Oněgin je další pozoruhodnou inscenací, kterou nevědoucí Praha, Brno, ale i Olomouc ocení bohužel teprve na Ostravaru příští rok – a tedy pozdě na udělení některé z výročních cen Alfreda Radoka. Severomoravské inscenace a výkony v nich se proto s Radoky zpravidla míjejí.

Foto popis| Zleva Lukáš Melník (Lenský), Sylvie Krupanská (Olga), Tomáš Dastlík (Oněgin).

Foto autor| Foto PRÁVO – Jiří P. Kříž

Regionální mutace| Právo - Severní Morava

Óda na Tatánu a Oněgina, příběh desetiletí 28 941

Jiří P. Kríž

Nedá mi to, abych se před Ostravarem, který připravují severomoravská divadla na konec února, nevrátil ještě jednou k inscenaci desetiletí – k Evženu Oněginovi Jana Mikuláška v Divadle Petra Bezruče.

Pohnul stojatými vodami v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Celostátními žebříčky, komisí Thálie nebo kritiky tipujícími na Ceny Alfreda Radoka zůstal ale opomenut.

O neopakovatelné katarzi

Objevnost spatřuji v návratu Puškinova romantismu na českou scénu. Ne že by se divadla, včetně ostravské Arény, nepokoušela znovu a znovu uvádět Máchův Máj nebo Cikány. Od časů E. F. Buriana je ale inscenování stěžejního díla českého

romantismu takřka vždy spojeno s experimentováním. Podnětným, jak by ne!

Máj v jeho nejzákladnějších tónech tlumočí pak ale takřka vždy velcí recitátoři, ať už Karel Höger nebo Jan Tříska.

Osud světového romantismu – zdálo se – definitivně zpečetila vlna coolnes dramatiky a její vyprázdněná deziluze bortící estetická tabu.

A najednou „tam, někde, řekněte bátuškovi“, vytryskne jasná a výmluvná emoce z něčeho zdánlivě tak prostého a překonaného, jako je neopětovaná čistá láska mladičké Tatány a pozdní prozření životem znuděného dandyho Oněgina.

Pětkrát jsem už zhlédl ostravského Oněgina. A přistihuji se, že už jenom kvůli poslednímu výstupu, kdy láskou vlastně stále ještě rozbolavělá Tatána (Tereza Vilišová) rozhodne se být věrná

Foto PRAVO – Jiří P. Kríž

Tereza Vilišová (Tatána).

manželovi a nepřijímá Evženovo (Tomáš Dastlík) nadbíhání propouštějíc ho navždy, možná do

věčného osamění. Hlediště při monologu Tatány absolutně ztichne. Nikdo nezakašle, ba ani

nedýchá. Rozervanost příběhu se vlévá do duší.

Zázrak jedné z největších di-

vadelních katarzí, jaká může člověka v životě potkat.

Jak na panstvo

Nový překlad a dramaturgie Oněgina spolehlivě přesvědčily o stylu, výtvarnosti, citové exponovanosti, skladbě a obraznosti festivaly v Hradci, ve Zlíně, Plzni, Českém Těšíně... V Žižkovském divadle a v Divadle v Celetné byla před týdnem bezručovská představení absolutně vyprodaná.

Týden by je mohli hrát. K nejlepším inscenacím DPB patřily a patří Idiot, Prolomit vlny, 1984, Jób, Bezruč?, Divoká kachna...

Budou někdy Bezruči a jejich znamenitá tvorba divadlem, inscenací, výkonem roku? Správně. Nebudou. Na to vyzrál jen Sergej Fedotov: Bulgakovovo Psí srdce v Aréně a Dostojevského Idiota v DPB stačil uvést na scénu na začátku roku. Před Ostravarem.

Právo s komentářem a křivkou
11. 2. 2010, s. 11

A. S. Puškin

Evžen Oněgin

Divadlo Petra Bezruče Ostrava

Jan Kerbrredaktor
Divadelních
novin

Jedna z nejmúzičtějších inscenací posledních měsíců harmonicky propojuje básníkovu poselství s dynamickými jevištními postupy. Zapamatujme si jména Tereza Vilišová (Taťána) a Tomáš Dastlík (Oněgin). Také ostatním protagonistům se daří. Finále (Taťanino odmítnutí pozdě vzplanuvšího cynika) nemá tradičně nadhledovou fazonu, naopak je emocionálně drásavé.

Kateřina**Rathouská**

ČRo 3 Vltava

V Mikuláškově stylizované inscenaci získal slavný román ve verších ráz svébytné jevištní poezie, podpořené vynikajícím výtvarným řešením a zdařilými hereckými výkony. Takto pojatý milostný příběh Taťány a Oněgina působí i bez zbytečných aktualizací velmi současně.

Vladimír Hulecredaktor
Divadelních
novin

Román nezachytitelných vášní, muk a žalu, velkolepé dílo lásky, touhy, proher a smutku... Pardon, verše... Vlastně divadlo. Mámivé jak lahev šampaňského, chladné jak sibiřský sníh a ostré jak střepy na zem spadlého skleněného srdce.

KF Dnes +

*7.3.2005 /
15. 4/10*